

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO – 4101-04-01/2013
P/13/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpoc@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/111 – Aktywizacja zawodowa i łagodzenie skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Irena Wróblewska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86058 z dnia 8 kwietnia 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu, ul. Staszica 47a, 62-800 Kalisz (dalej również PUP lub Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Szymczak, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu. [Dowód: akta kontroli str. 3]

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

II. Ocena kontrolowanej działalności

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2010-2012, Urząd prawidłowo realizował obowiązki w zakresie rozpoznania potrzeb lokalnego rynku pracy oraz diagnozowania zapotrzebowania na zawody i specjalności. Prawidłowo realizowano również zadania związane z organizacją staży, szkoleń, prac interwencyjnych, robót publicznych i przyznawaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacją kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy. Stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości nie miały wpływu na skuteczność tych form aktywizacji. Realizowane przez Urząd formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50. roku życia nie przyniosły jednak długotrwałych efektów w postaci stałego zatrudnienia tych osób. Bezrobotni, po odbyciu badanych form aktywizacji, w zdecydowanej większości (56,4%), podejmowali zatrudnienie jedynie na czas określony, po zakończeniu którego ponownie rejestrowali się w Urzędzie. Części bezrobotnych (52% skontrolowanych spraw), Urząd nie przedstawił propozycji żadnej z możliwych form aktywizacji zawodowej, wskazanej w art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia. Z kolei części bezrobotnych (84%), propozycję taką przedstawiano po upływie 6 miesięcznego okresu wynikającego z art. 50 ust. 1 ww. ustawy. Poziom zatrudnienia osób zajmujących się w Urzędzie aktywizacją zawodową dostosowywano do obowiązujących w tym zakresie wymogów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie aktywizacji zawodowej i łagodzenia skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010-2012, w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było odpowiednio 6.593, 6.240 i 6.711 bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych odpowiednio 2.558, 2.699 i 2.917. W grupie tej, bezrobotni powyżej 50. roku życia

stanowili odpowiednio 22%, 21,9% i 23,3% ogółu bezrobotnych. W okresie objętym kontrolą, liczba długotrwale bezrobotnych powyżej 50. roku życia utrzymywała się na poziomie ok. 28% ogółu długotrwale bezrobotnych.

[Dowód: akta kontroli str. 4]

Na realizację aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu w latach 2010-2012, Urząd dysponował środkami w łącznej kwocie odpowiednio: 17.535 tys. zł, 5.303,5 tys. zł i 9.256,5 tys. zł (z czego na aktywizację osób powyżej 50. roku życia przeznaczono odpowiednio 12, 9%, 13,8% oraz 17,6% ww. kwot). Środki Funduszu Pracy stanowiły odpowiednio 13.238,5 tys. zł, 3.529,5 tys. zł i 6.959,9 tys. zł., a środki z budżetu Unii Europejskiej odpowiednio 4.296,5 tys. zł, 1.774 tys. zł i 2.296,6 tys. zł. Środki na aktywizację zawodową bezrobotnych powyżej 50 roku życia były niewystarczające i nie pokrywały wszystkich potrzeb w tym zakresie. Utrudnieniem w aktywizacji osób bezrobotnych były m.in.: niewystarczające środki finansowe, definiowanie przez MPiPS grupy osób bezrobotnych objętych konkretnym programem (co powodowało, że pomoc skierowana była do zawężonej grupy), rejestracja w Urzędzie osób bezrobotnych ubiegających się wyłącznie o ubezpieczenie zdrowotne, ograniczone możliwości zaciągania zobowiązań przez Urząd.

Usługami w zakresie aktywizacji zawodowej objęto, w latach 2010-2012, odpowiednio 3.073, 1.291 i 1.670 bezrobotnych, w tym bezrobotnych powyżej 50. roku życia odpowiednio: 511, 253 i 362.

[Dowód: akta kontroli str. 8 -11, 43-46, 750-759]

Efektywność zastosowanych instrumentów aktywizacji zawodowej, w tym w ramach programów specjalnych oraz projektów systemowych, mierzono zgodnie z obowiązującą dla Funduszu Pracy metodologią, zawartą w instrukcji do załącznika nr 6, sprawozdania MPiPS-01 *Aktywne programy rynku pracy*¹. Najwyższą, 100% efektywność, w latach 2010-2012, uzyskano w wyniku udzielenia wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej i refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Najniższa efektywność w tym okresie, dotyczyła prac społecznie użytecznych oraz szkoleń i wyniosła odpowiednio 27,4%, 18,8% i 21,9% oraz odpowiednio: 28%, 46% i 30%. Efektywność staży wyniosła odpowiednio: 47,8%, 68,2% i 71%. Efektywność prac interwencyjnych kształtowała się, w latach 2010-2012, na poziomie odpowiednio 77,1%, 88,5% i 84%.

Po udzieleniu bezrobotnemu wsparcia w formie szkoleń, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnego, pracownicy Urzędu przeprowadzali kontrole i wizytacje monitorujące. Urząd zastrzegł sobie również prawo kontroli i wizyt monitorujących po udzieleniu wsparcia polegającego na udziale w pracach interwencyjnych i robotach publicznych.

[Dowód: akta kontroli str. 8 -11]

Przy opracowywaniu projektów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, Urząd korzystał z „Analiz rynku pracy powiatu kaliskiego”. Analizy te uwzględniały poziom i dynamikę bezrobocia, płynność, zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładów pracy, treść zgłaszanych ofert pracy, poziom i strukturę wydatków oraz strukturę bezrobotnych pod względem wieku, wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy. Urząd właściwie rozpoznał lokalny rynek pracy. Na każdy rok Urząd sporządzał

¹ Ustaloną, jako stosunek liczby osób, które w trakcie udziału lub po zakończeniu określonej formy aktywizacji w okresie do 3 miesięcy znalazły zatrudnienie (tj. wyrejestrowały się z PUP lub w okresie 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie nie zarejestrowały się ponownie) do ogólnej liczby uczestników.

diagnozy zapotrzebowania na zawody i specjalności na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz potrzeb szkoleniowych i przygotowania zawodowego dorosłych.

Dyrektor Urzędu, po otrzymaniu decyzji z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej o wysokości środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, przedstawiał powiatowej radzie zatrudnienia propozycje podziału środków oraz sytuację na rynku pracy powiatu kaliskiego, a także składał sprawozdanie z wykorzystania środków w roku ubiegłym. Przy wyborze form aktywizacji zawodowej bezrobotnych, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla powiatu na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, zasięmano opinii powiatowej rady zatrudnienia, zgodnie z art. 109 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia.

[Dowód: akta kontroli str. 621-628, 649-656]

W latach 2010-2012 do Urzędu wpłynęło odpowiednio 987, 779, 700 krajowych ofert pracy, z czego zrealizowano odpowiednio 833, 656, 578. W zakresie ofert EURES (w liczbie odpowiednio 2, 6, 7, jakie Urząd otrzymał z Wojewódzkiego Urzędu Pracy), Urząd nie posiadał danych o liczbie zrealizowanych ofert. Kontrolą NIK objęto 15 będących w dyspozycji Urzędu ofert pracy, w ramach których do pracodawców skierowano ogółem 28 bezrobotnych. Żaden z nich nie został zatrudniony. We własnym zakresie, bez pośrednictwa Urzędu, pracodawcy zatrudnili siedem osób. W sześciu przypadkach - po trzykrotnej próbie nawiązania kontaktu z pracodawcą w celu aktualizacji tych ofert – zostały one uznane za niezrealizowane. Urząd nie dysponował danymi, czy pracodawcy ci zatrudnili pracowników we własnym zakresie.

[Dowód: akta kontroli str. 630-633]

Obsada kadrowa Urzędu na stanowiskach związanych z aktywizacją zawodową była zgodna z warunkami określonymi w §§ 85-86 w zw. z § 88 rozporządzenia w sprawie standardów. Braki występujące w trakcie roku były sukcesywnie uzupełniane.

[Dowód: akta kontroli str. 12, 657-664]

Ustalone
nieprawidłowości

Urząd, w 26 sprawach (na 60 objętych kontrolą NIK), nie przedstawił bezrobotnym w terminie do 6 miesięcy od dnia rejestracji, tj. w terminie określonym w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy², propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Propozycje te składano bezrobotnym dopiero po upływie od 194 do 3664 dni od dnia rejestracji. Z kolei, 36 bezrobotnym, do dnia 28 czerwca 2013 r., nie przedstawiono propozycji objęcia którąkolwiek z form wsparcia, o których mowa w art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia. Spowodowane to było zbyt małą liczbą ofert pracy, niskimi kwalifikacjami i ograniczeniami zdrowotnymi bezrobotnych.

[Dowód: akta kontroli str. 604-620, 639-643]

Ocena cząstkowa

Urząd wywiązywał się z obowiązku przedstawienia bezrobotnym propozycji zatrudnienia, innej formy pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Propozycje te (w 84% skontrolowanych spraw), składano jednak ze znacznym opóźnieniem w stosunku do terminu wskazanego w art. 50 ust. 1 ustawy o

² Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm., zwana dalej „ustawą o promocji zatrudnienia”. Obecnie Dz. U. z 2013 poz. 674 ze zm.

promocji zatrudnienia. Części bezrobotnych (w 52% skontrolowanych spraw), nie złożono żadnej propozycji aktywizacji zawodowej, w rozumieniu art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

2. Realizacja wybranych form aktywizacji zawodowej. Skuteczność stosowanych instrumentów rynku pracy.

2.1. Staże

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Urząd zawarł 879 umów o staż, którymi objęto 1.263 osoby bezrobotne, w tym 18 bezrobotnych powyżej 50. roku życia. Kontrolą objęto 100% odbywanych staży przez bezrobotnych powyżej 50. roku życia. Kwalifikowanie osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia było oparte na pisemnych procedurach określonych zarządzeniami dyrektora PUP, posiadającego pisemne upoważnienie Prezydenta Miasta Kalisza do dokonywania czynności cywilnoprawnych związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia.

[Dowód: akta kontroli str. 4, 48, 53-83, 767]

Wnioski składane przez organizatorów staży spełniały warunki formalne wskazane przez Urząd i zawierały dane określone w § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych³ (dalej: rozporządzenie w sprawie warunków odbywania stażu). Bezrobotni kierowani byli do odbycia stażu na podstawie umów zawartych przez dyrektora Urzędu z pracodawcami. We wszystkich 18 przypadkach sporządzono programy staży, sprawozdania z przebiegu staży oraz opinie pracodawców z odbytych staży. Czas trwania stażu oraz kwoty przyznanego stypendium nie przekraczały ustawowych limitów. Spośród 18 bezrobotnych odbywających staż, troje nadal pozostało bezrobotnymi, dziewięcioro po stażu zostało zatrudnionych na trzy miesiące, jeden na dwa miesiące. Jednego bezrobotnego zatrudniono na zastępstwo w PUP. Jeden bezrobotny został wykreślony z ewidencji bezrobotnych na swój wniosek, jeden ze względu na przerwanie stażu (art. 33 ust. 4 pkt 7 ustawy), a dwóch z powodu nie stawienia się w PUP w wyznaczonym terminie (art. 33 ust. 4 pkt 4 ustawy).

[Dowód: akta kontroli str. 84-86]

PUP, w latach 2010-2012, był organizatorem odpowiednio 45, 34 i 39 staży dla osób bezrobotnych. Spośród 118 rozpoczętych staży, tylko trzy (2,5%) odbywały osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia (w poszczególnych latach odpowiednio 1, 0, 2 staże). Bezrobotnych powyżej 50. roku życia było w tym czasie odpowiednio 1.453; 1.364; 1.565, w tym z wykształceniem średnim i powyżej, odpowiednio: 471, 414, 508. Dyrektor wyjaśnił, że Urząd zorganizował staż jedynie dla trzech osób w wieku powyżej 50 roku życia, ponieważ tylko te osoby ubiegały się o odbycie stażu w PUP.

[Dowód: akta kontroli str. 49-52, 138, 140, 145, 147, 149]

Uwagi dotyczące badanej działalności

Od 2011 r., Urząd wyznaczał termin, w którym mogły być składane wnioski o sfinansowanie organizacji danych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych. Ograniczenie takie Dyrektor PUP wprowadzał do obowiązujących w Urzędzie procedur sukcesywnie od 2011 r. Według Dyrektora, wprowadzenie terminu naboru wniosków wynikało z wielkości posiadanych środków finansowych na realizację danej formy wsparcia. Ponadto, kierowano się praktyką stosowaną przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, według której, ubieganie się o środki rezerwy Funduszu Pracy na

³ Dz. U. Nr 142, poz. 1160.

finansowanie programów odbywa się wyłącznie w wyniku ogłoszenia Ministra. NIK zwraca uwagę, że nie ma prawnego uzasadnienia dla wyznaczania przez Urząd terminu naboru wniosków o organizację stażu oraz innych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

[Dowód: akta kontroli str. 81, 138, 142]

2.2. Szkolenia

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto sześć, spośród 59 szkoleń grupowych z lat 2010-2012, przeprowadzonych przez sześć organizacji szkoleniowych dla 41 bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia. Kwalifikowanie osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia było oparte na jawnych, jednoznacznych i pisemnych procedurach, określonych zarządzeniami dyrektora PUP. Objęte kontrolą szkolenia ujęte były w planach szkolenia na poszczególne lata, przeprowadzone były w przewidywanym terminie realizacji, dla określonej w planie liczby uczestników. Instytucje szkoleniowe wyłoniono w trybie postępowania o zamówienie publiczne, z zachowaniem wymogów wynikających z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴. Pomiędzy Urzędem, a instytucjami realizującymi szkolenia zawarte były umowy regulujące prawidłowy ich przebieg i nadzór nad realizacją. Rozliczenie realizowanych zadań nastąpiło w terminach umownych. Szkolenia były zrealizowane zgodnie z programami szkoleń i na zasadach określonych w umowach. Spośród 107 osób w wieku powyżej 50 lat ubiegających się o udział w szkoleniach, zakwalifikowanych zostało 41. Od propozycji szkolenia, do otrzymania skierowania, czas oczekiwania wynosił średnio 52 dni.

W jednym przypadku, spośród sześciu objętych kontrolą, szkolenie dla 10 osób powyżej 50. roku życia, zorganizowano na zapotrzebowanie pracodawcy. Pracodawca, po odbytym szkoleniu, zatrudnił dziewięciu bezrobotnych (jedna osoba przedłożyła orzeczenie lekarskie o niezdolności do podjęcia pracy na proponowanym stanowisku), na okres trzech miesięcy. Z osób przeszkolonych u tego pracodawcy, nadal pracują trzy osoby. Efektywność tego szkolenia wynosiła 90%. Efektywność pozostałych pięciu szkoleń była niższa i wynosiła 29%. Z 31 bezrobotnych objętych pięcioma szkoleniami, 22 (70,9%) nadal pozostawało bezrobotnymi, jedna osoba podjęła pracę w ramach robót publicznych, cztery osoby podjęły inną pracę, dwie osoby odmówiły podjęcia proponowanej przez Urząd pracy, jedna osoba miała propozycję pracy, ale przedłożyła zaświadczenie o niezdolności do jej podjęcia, a jedna nie ukończyła szkolenia. W badanej próbie, w dwóch przypadkach, bezrobotni byli nieobecni na szkoleniu przez dwa (zajęcia w WUP) i trzynaście dni z powodu zwolnień lekarskich. Pozostali bezrobotni uczestniczyli w szkoleniu w pełnym wymiarze godzin. Według Dyrektora PUP, efektywność szkoleń wyliczana w ciągu trzech miesięcy po ich zakończeniu, kształtująca się na poziomie 30-40%, nie może być mierzona tylko i wyłącznie odsetkiem procentowym osób zatrudnionych po ukończonym szkoleniu. Nie mniej ważne są też inne efekty szkolenia, dotyczące sfery dydaktycznej i społecznej, np. wzrost określonych kompetencji.

[Dowód: akta kontroli str. 431-528, 635-637, 768-770]

2.3. Przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto 19 wniosków i umów (spośród 469), o przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne powyżej 50

⁴ Dz. U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

roku życia, z lat 2010-2011. Kwalifikowanie oparte było na pisemnych, jednolitych i upubliczniczonych procedurach. Wnioski spełniały wymagania określone § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej⁵ (dalej: rozporządzenie w sprawie refundacji kosztów). Przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej następowało na podstawie umów, w których uwzględniano deklaracje złożone przez bezrobotnych we wnioskach. Spośród 19 bezrobotnych, którzy otrzymali jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, czworo, po 12 miesięcznym okresie jej prowadzenia, wyrejestrowało działalność gospodarczą, jedna osoba (na rok) zawiesiła jej prowadzenie, a pozostałe 14 nadal prowadzi działalność gospodarczą. Osoby bezrobotne zainteresowane były otrzymaniem środków w łącznej kwocie 338.431,88 zł, deklarując przeznaczenie środków własnych w łącznej kwocie 225.800 zł. Środki te miały być przeznaczone na działalność, która w ciągu pierwszego roku miała wygenerować łącznie przychody rzędu ok. 2.259.900 zł. W wyniku postępowania konkursowego osoby te otrzymały łącznie 338.157 zł. W pierwszym roku, łączne przychody wyniosły 192.840,19 zł i były znacząco mniejsze od deklarowanych.

[Dowód: akta kontroli str. 150-233, 771]

Ustalone
nieprawidłowości

1. Żaden z objętych kontrolą wniosków (19) o przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej nie został załatwiony w terminie określonym w art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶. Od dnia złożenia wniosku o przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej do dnia zawarcia umowy, w kontrolowanej próbie wniosków i umów, upływało od 107 do 278 dni (w jednym przypadku rozpiętość ta wyniosła 58 dni), co stanowiło przekroczenie terminu określonego w art. 35 § 3 kpa. O niezakończonym w terminie określonym w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego, Urząd każdorazowo zawiadamiał strony postępowania, nie wskazywał jednak nowego terminu załatwienia sprawy, co było niezgodne z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Dyrektor PUP wyjaśnił, że z uwagi na dużą liczbę złożonych wniosków o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej Urząd nie miał możliwości przeprowadzenia w ustawowym terminie pełnej procedury ich rozpatrzenia. Na powyższe terminy wpływ miały następujące czynniki: w latach 2010-2011 Urząd rozpoczął realizację instrumentu rynku pracy, jakim są dotacje na podjęcie działalności gospodarczej w miesiącu marcu tj. po zaopiniowaniu projektu planu finansowego przez powiatową radę zatrudnienia; wnioski były realizowane dopiero po otrzymaniu decyzji przyznającej środki na realizację tego programu oraz wprowadzeniu tych środków do planu finansowego Funduszu Pracy na dany rok z przyczyn niezależnych od Urzędu.

[Dowód: akta kontroli str. 153-155, 276, 280, 281, 646-648]

2. Urząd, przyjął do rozliczenia wydatek (w wysokości 1.838,69 zł), poniesiony przez beneficjenta po upływie 3 dni od terminu ustalonego w umowie (§ 4 ust. 4) o przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (umowa nr 42/PP/2010 z dnia 8.12.2010 r.). Ponadto, Urząd nie wezwał beneficjenta do zwrotu tych środków wraz z odsetkami, do czego był zobowiązany postanowieniami § 5 ust. 6 ww. umowy.

⁵ Obecnie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej – Dz. U. Nr 155, poz. 922.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 267.

Dyrektor wyjaśnił, że działanie takie było wynikiem błędu pracownika. Inspektor powiatowy ds. przyznawania dofinansowania do podjęcia działalności gospodarczej wyjaśniła, że beneficjent nie został wezwany do zwrotu przyznanych środków, ponieważ nie zwrócono uwagi, że do rozliczenia została przyjęta faktura zapłacona po terminie określonym w umowie. Strony związane były umową (§ 9) na czas określony, do dnia dokonania przez Urząd rozliczenia umowy.

[Dowód: akta kontroli str. 265-275, 277, 281, 644, 645]

2.4 Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto 27 wniosków i umów zawartych z przedsiębiorcami (spośród 233), którzy zatrudnili 29 bezrobotnych powyżej 50 roku życia i otrzymali środki na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska.

Kwalifikowanie oparte było na przejrzystych, pisemnych i upublicznionych procedurach. Refundowane wyposażenie pozostawało w ścisłym związku z tworzonym stanowiskiem pracy. Koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy refundowane były do wysokości określonej w umowie, nie wyższej od określonej w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

[Dowód: akta kontroli str. 332-337, 772]

Ustalone nieprawidłowości

1. W PUP, niezgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁷, przetwarzano dane osobowe osób niebędących stronami postępowań prowadzonych przez Urząd. Przetwarzanie polegało na przechowywaniu danych o imionach, nazwiskach, numerach pesel oraz wynagrodzeniu tych osób. Dyrektor PUP oraz inspektor powiatowy ds. przyznawania środków na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy wyjaśnili, że Urząd określił w załączniku nr 4 do umowy zakres informacji, jakie składa podmiot, a podmioty oprócz danych osobowych żądanych przez Urząd przesyłały dane innych pracowników. Przetwarzanie tych danych ograniczyło się do ich przechowywania. NIK zwraca uwagę, że ustawa o ochronie danych osobowych, nakładała na PUP obowiązek podjęcia działań w celu zapobieżenia niczym nieuzasadnionemu zbieraniu i przechowywaniu danych osobowych osób niebędących interesantami Urzędu.

[Dowód: akta kontroli str. 344-379]

2. Urząd, w 2010 r. refundując koszty zakupu wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, w łącznej wysokości 133.156,40 zł, działał niezgodnie z postanowieniami umów o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy. Jednym z warunków otrzymania refundacji, określonym w § 7 ust. 1 w związku z § 9 tych umów, było złożenie wniosku o refundację w ustalonym w tej umowie terminie. W czterech przypadkach, podstawą refundacji były wnioski złożone po upływie ustalonego w umowie terminu (od 2 do 11 dni). Inspektor wyjaśnił, że działanie takie było wynikiem niedopatrzenia i począwszy od 2011 r. został zmieniony wzór umowy, w którym nie wskazuje się konkretnej daty, jako terminu złożenia wniosku o wypłatę refundacji. Strony związane były umową (§ 13) na czas określony, do dnia dokonania przez Urząd rozliczenia umowy.

[Dowód: akta kontroli str. 338-340, 389, 392, 399, 400, 403-430]

⁷ Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.

2.5. Prace interwencyjne i roboty publiczne

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto 15 organizatorów, spośród 171, w tym siedmiu organizatorów prac interwencyjnych i ośmiu organizatorów robót publicznych, z lat 2010-2012 r., którzy zatrudnili bezrobotnych powyżej 50. roku życia. Kwalifikowanie oparte było na pisemnych procedurach, a wnioski spełniały wymogi formalne określone przez Urząd. Znaczącymi wnioskodawcami były jednostki samorządu terytorialnego (urzędy gmin i miast) lub ich jednostki organizacyjne (np. szkoły, zakład usług komunalnych). Spośród 20 bezrobotnych powyżej 50 rok życia zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych, po ich zakończeniu zatrudnionych zostało dziewięcioro bezrobotnych, w tym na umowę o pracę do trzech miesięcy – siedmioro bezrobotnych, i powyżej trzech miesięcy (do roku) dwoje bezrobotnych. Jeden bezrobotny zatrudniony został na podstawie umowy cywilnoprawnej. Spośród 107 bezrobotnych powyżej 50. roku życia zatrudnionych w ramach robót publicznych, po ich zakończeniu zatrudnionych zostało 63 bezrobotnych, w tym na umowę do trzech miesięcy – 26 bezrobotnych; od trzech do sześciu miesięcy – dziewięcioro bezrobotnych; powyżej sześciu miesięcy – 18; powyżej roku – czworo i na umowę cywilnoprawną – sześcioro. Pozostałe 44 osoby nie zostały zatrudnione.

[Dowód: akta kontroli str. 665-749, 773]

Ocena częściowa

Działania Urzędu w zakresie realizowanych form aktywizacji zawodowej, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, prowadzone były w sposób należyty. Tylko część ze stosowanych przez Urząd instrumentów rynku pracy (refundacja zakupu wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej), przyniosła pożądaną efekt w postaci zatrudnienia trwającego dłużej niż 3 miesiące. Pozostałe formy aktywizacji bezrobotnych miały charakter pomocy doraźnej i nie okazały się pomocą w trwałym wyjściu z bezrobocia.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o podejmowanie skutecznych działań zapewniających:

- 1) dotrzymanie ustawowego terminu obejmowania aktywizacją zawodową bezrobotnych powyżej 50. roku życia,
- 2) zapobieżenie nieuzasadnionemu przetwarzaniu danych osobowych osób niebędących interesantami Urzędu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu.

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 19 lipca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Irena Wróblewska
specjalista kontroli państwowej

Jan Kołtun